

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
2023-2024 н.р.**

Опитування було спрямоване на аналіз думок *науково-педагогічних працівників факультету економіки та управління* щодо організації освітнього процесу, оцінки якості, ефективності викладання, залученості викладачів до наукових досліджень, дотримання принципів академічної доброчесності та можливостей для професійного розвитку.

Вперше в рамках дослідження окремо аналізувалися питання наукової активності, зокрема індексації наукових праць у міжнародних базах даних та питання щодо використання працівниками електронних платформ для дистанційного навчання.

Основною метою опитування було вдосконалення освітнього процесу, підвищення якості викладання та виявлення проблем у викладацькій діяльності для подальшої розробки рекомендацій щодо їх усунення. Анкетування дозволило отримати зворотний зв'язок від НПП факультету, оцінити їхню задоволеність умовами праці, можливостями для наукової діяльності та підвищення кваліфікації, а також виявити сильні та слабкі сторони навчального процесу для подальшого його вдосконалення.

Онлайн-опитування проводилося у грудні 2023 року – січні 2024 року, до участі запрошувалися всі НПП факультету економіки та управління. Усього в опитуванні взяли участь 40 викладачів, що представляють різні освітні програми факультету.

У дужках представимо результати аналогічного опитування, яке проводилось *у грудні 2022 року – січні 2023 року*, що дозволить порівняти результати та оцінити динаміку змін у рівні задоволеності роботодавців.

Усі питання, що пропонувалися НПП факультету економіки та управління, можна згрупувати в декілька блоків:

1. Загальна інформація про склад НПП.
2. Використання НПП навчальних електронних ресурсів.
3. Навчально-методична, наукова, міжнародна діяльність НПП.
4. Пропозиції та виклики в професійній діяльності НПП.

Блок 1. Загальна інформація про склад НПП

На запитання: «Зазначте на якій посаді працюєте», аналіз показав, що науково-педагогічні працівники факультету переважно складаються з доцентів (73%, 77%), тоді як професори становлять (23%, 20%), старші викладачі – (5%, 3%), що свідчить про високу кваліфікацію НПП.

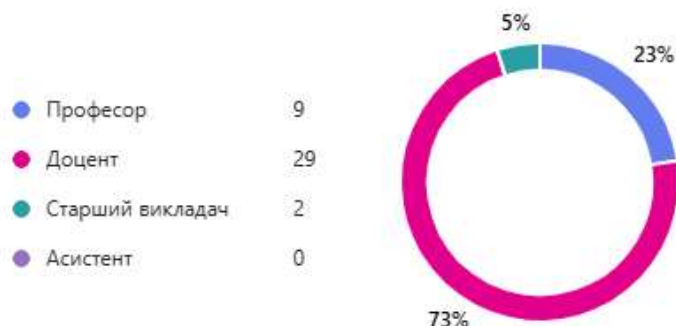

Рис.1. Розподіл науково-педагогічних працівників факультету економіки та управління за посадами

На запитання: «Зазначте Ваш науковий ступінь», аналіз показав, що науковий рівень НПП факультету є вражаюче високим: (75%, 77%) викладачів мають ступінь кандидата наук (доктора філософії), а (25%, 23%) – доктора наук. Варто відзначити, що всі співробітники мають науковий ступінь, що свідчить про високий рівень професійної підготовки та компетентності викладацького складу.

Рис.2. Розподіл НПП за науковими ступенями

На запитання: «Ваша стать», аналіз показав, що серед науково-педагогічних працівників факультету (88%, 87%) складають жінки, тоді як чоловіки становлять лише (13%, 13%). Очевидно, що факультет має виражену гендерну диспропорцію на користь жінок.

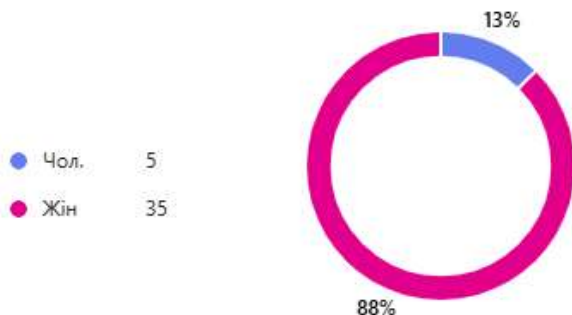

Рис.3. Розподіл НПП за статтю

На запитання: «Зазначте, будь ласка, стаж Вашої науково-педагогічної роботи», аналіз показав, що більшість науково-педагогічних працівників факультету має значний досвід роботи: 15 викладачів працюють понад 15 років, а найбільша група – зі стажем 21-30 років (38%, 43%), водночас, частка молодих викладачів зі стажем до 10 років (з особи) становить лише (8%, 5%).

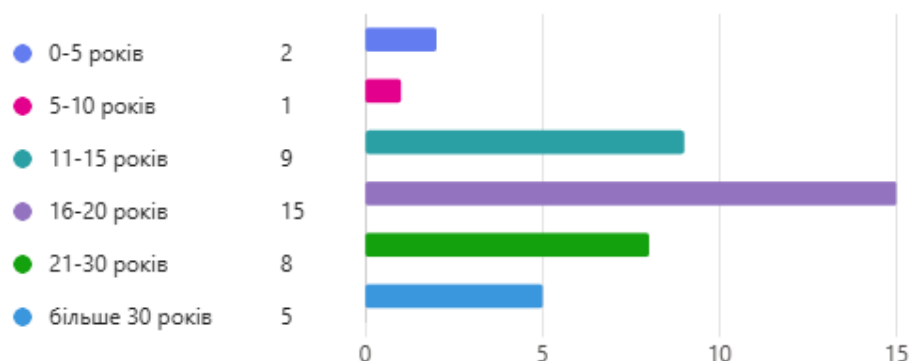

Рис.4. Розподіл НПП факультету за стажом науково-педагогічної роботи

На запитання: «Зазначте, будь ласка, стаж роботи у ВНУ ім. Лесі Українки», аналіз показав, що більшість науково-педагогічних працівників факультету має значний досвід роботи у ВНУ ім. Лесі Українки: 15 викладачів працюють понад 11 років і найбільша група – зі стажем 11-15 років (38%, 44%), водночас (18%, 20%) мають стаж до 10 років, що вказує на певне оновлення кадрів та частка фахівців зі стажем понад 30 років залишається невеликою (10%, 8%).

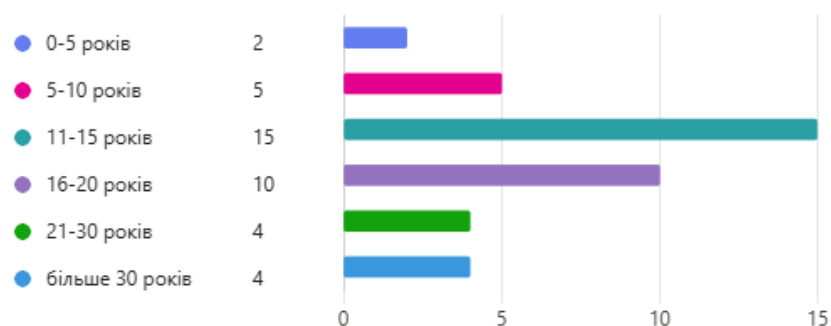

Рис.5. Розподіл НПП за стажом роботи у ВНУ ім. Лесі Українки

На запитання: «На якій Ви кафедрі працюєте?», аналіз показав, що кафедра фінансів має найбільшу кількість представників, що становить 25% від загальної кількості. Кафедра економіки і торгівлі – друга за чисельністю, вона має 25%, що також є значною часткою. Загалом розподіл НПП, що свідчить про пріоритетність напрямків. Слід зазначити, що на 2023-2024 н.р. відбувся перерозподіл працівників факультету економіки та управління у зв'язку із винесенням в окремий структурний підрозділ факультету кафедри маркетингу. Також відбулася зміна назв двох кафедр: кафедра менеджменту та адміністрування перейменована на кафедру менеджменту та кафедра економіки, підприємництва та маркетингу на кафедру економіки і торгівлі.

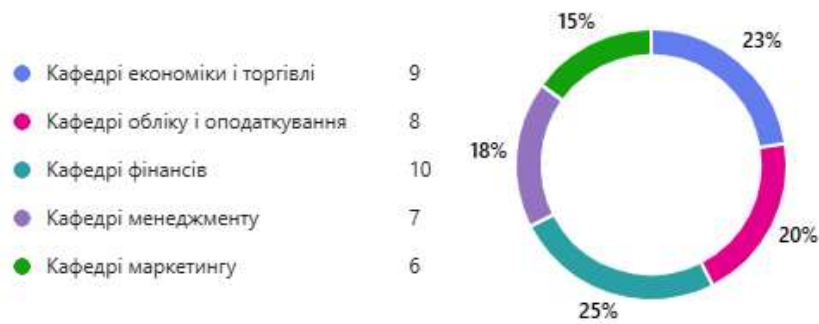

Рис.6. Розподіл НПП за кафедрами

На запитання: «На яких спеціальностях Ви викладаєте освітні компоненти», аналіз показав, що освітній процес забезпечений досить рівномірно, з незначним лідерством напряму «Облік і оподаткування» та «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Загалом кадрове забезпечення факультету виглядає збалансованим і рівномірним за напрямками підготовки фахівців на факультеті.

Рис.7. Розподіл НПП за напрямками забезпечення освітнього процесу

Блок 2. Використання НПП навчальних електронних ресурсів

Слід зазначити, що цей блок питань цього року було введено в анкетування вперше. Нижче можна ознайомитися з результатами.

На запитання: «Які програми/освітні платформи Ви використовуєте під час дистанційного навчання??», аналіз показав, що найбільш активно використовується платформа Moodle. Вона є найпопулярнішим електронним ресурсом для підтримки освітнього процесу, її використовують 68% НПП. Microsoft Teams займає друге місце, його використовують 28% опитаних, що свідчить про активне впровадження інтерактивних методів комунікації. Інші платформи та ресурси охоплюють лише 5%. Загалом, навчальний процес значною мірою залежить від перевірених та стабільних платформ, що забезпечують зручний доступ до матеріалів і комунікацію між викладачами та студентами.

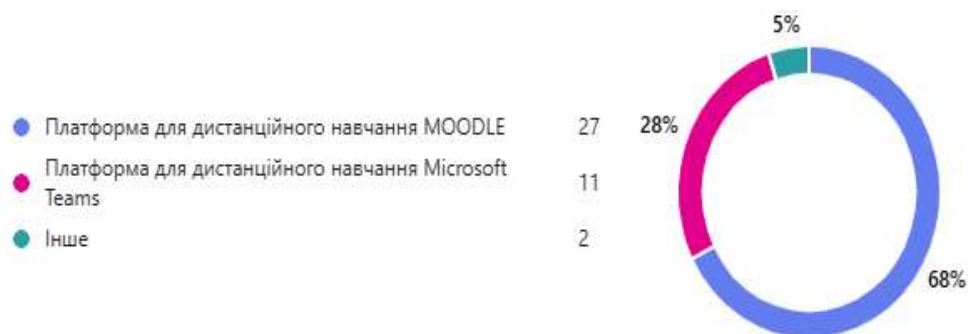

Рис.8. Розподіл платформ, що використовує НПП у розрізі навчальних дисциплін

На запитання: «Які труднощі виникають у Вас під час організації і реалізації змішаного/дистанційного навчання?», аналіз показав, що основними проблемами є недостатні навички викладачів у створенні відеолекцій та презентацій, нестабільний інтернет, тимчасова недоступність платформи Moodle через відключення електроенергії, обмежений доступ до мережі у деяких ЗВО, складність проведення дистанційних занять та періодичні технічні збої. Для їх вирішення необхідно організувати тренінги з використання цифрових технологій, покращити технічне забезпечення університету, забезпечити резервні джерела живлення, розширити доступ до альтернативних платформ навчання.

Багато часу і зусиль витрачається на підготовку презентацій занять, наприклад відеолекцій, тощо через відсутність відповідних навиків	Нестабільний інтернет
не виникають	Технічні проблеми
Ніякі	Тимчасова недоступність платформи для навчання MOODLE через відключення електроенергії в головному корпусі.
Жодних	Ніяких
Немає	Немає
не має	Все добре.
В разі дистанційного навчання, яке було в минулі роки, важко було відпрацьовувати повні заняття за екраном комп'ютера.	-
Не виникають	Немає
Відсутність доступу до мережі у деяких ЗО	Періодичні відключення світла і некоректна робота головного сайту ЗВО

Рис.9. Розподіл труднощів НПП під час використання електронних навчальних платформ

Блок 3. Навчально-методична, наукова, міжнародна діяльність НПП факультету

Слід зазначити, що питання про міжнародну мобільність НПП та про міжнародні наукові проєкти НПП цього року було введено в анкетування вперше. Нижче можна ознайомитися з результатами.

На запитання: «Чи є ви керівником наукових досліджень студентів/аспірантів?», аналіз показав, що найбільша кількість НПП (47%, 44%) здійснює керівництво магістерськими дослідженнями. Це свідчить про значну увагу факультету до підготовки магістрів і розвитку їхніх наукових компетентностей. Досить поширеним є також керівництво студентськими науковими дослідженнями – цим займаються (32%, 29%) НПП. Це вказує на активну залученість здобувачів до наукової діяльності ще на ранніх етапах навчання. (20%, 12%) НПП є керівниками аспірантів та докторантів. Це важливий показник

наукового потенціалу факультету, що демонструє наявність фахівців, які можуть сприяти підготовці висококваліфікованих науковців. Слід зазначити, що частина НПП, які є керівниками аспірантів та докторантів цього року зросла на 8% проти минулого року, що є досить позитивним результатом.

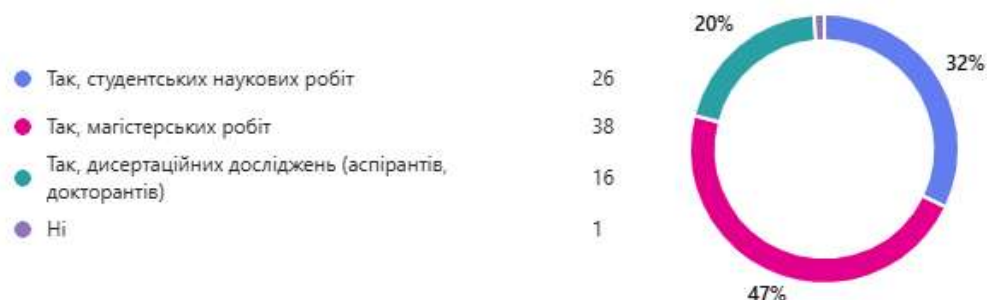

Рис.10. Розподіл НПП за участю в керівництві науковими дослідженнями студентів і аспірантів

На запитання: «Скільки наукових публікацій ви маєте за останні 5 років?», аналіз показав, що основною більшість НПП (65%, 41%) мають понад 20 наукових публікацій, що свідчить про високий рівень наукової активності та значний внесок у розвиток науки. Середня публікаційна активність НПП (18%, 26%) мають 11-20 публікацій, що також є доволі високим показником. Помірний рівень публікацій НПП (15%, 24%) мають 6-10 публікацій, що вказує на активну, але менш інтенсивну участь у науковій діяльності. Слід зазначити, що увесь склад НПП факультету економіки та управління має наукові праці, що свідчить про загальну залученість до наукового процесу на факультеті.

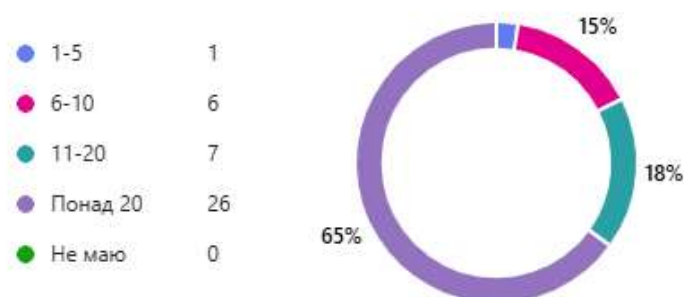

Рис.11. Розподіл НПП за науковою публікативністю

На запитання: «Чи маєте ви авторські навчально-методичні розробки (підручники, посібники, методичні рекомендації)?», аналіз показав, що найбільший внесок зроблено у сферу методичних рекомендацій (40%, 41%) НПП. Це свідчить про активну роботу НПП над забезпеченням методичної підтримки навчального процесу. Електронні курси є другою за популярністю категорією – (27%, 26%) НПП. Це вказує на актуальність цифрових ресурсів у навчальному процесі. Навчальні посібники займають (25%, 25%) НПП, що підкреслює прагнення викладачів створювати структуровані матеріали для навчання. Підручники мають найменший показник – (8%, 8%) НПП. Відсутність відповідей «Ні» свідчить про те, що всі НПП мають хоча б один навчально-методичний доробок. Загалом, НПП факультету економіки та управління активно займаються навчально-методичною діяльністю.

Рис.12. Розподіл НПП за навчально-методичною публікативністю

На запитання: «*Чи берете ви участь у міжнародних наукових конференціях?*», аналіз показав, що регулярно публікуються (78%, 63%) НПП – це свідчить про високий рівень наукової активності серед більшості НПП та їхню залученість у міжнародний академічний простір. Періодично публікуються (23%, 24%) – ця категорія демонструє помірну активність у міжнародних конференціях, можливо, через специфіку наукової роботи або інші професійні зобов’язання. Відсутність відповідей «Ні» означає, що всі науково-педагогічні працівники мають хоча б мінімальний досвід участі в міжнародних конференціях. Слід зазначити, що в цьому році, проти минулого, залученість НПП у міжнародний академічний простір збільшилася на 15%, що є досить позитивним результатом.

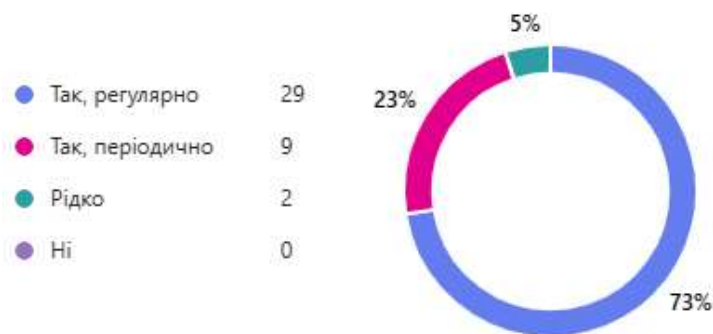

Рис.13. Розподіл НПП за публікативністю в міжнародних наукових конференціях

На запитання: «*У яких базах індексуються ваші наукові публікації? (можна вибрати кілька варіантів)*», аналіз показав, що Index Copernicus – найбільш популярна база серед науковців, її обрали 28% НПП. Google Scholar також активно використовується – 26% НПП. Scopus індексує публікації 24% НПП та Web of Science 23% НПП. Важливо зазначити, що всі опитані НПП мають публікації у міжнародних базах, оскільки варіант «Не маю публікацій у міжнародних базах» має значення 0. НПП факультету економіки та управління активно публікуються у міжнародних базах, що є результатом високого рівня наукової активності.

Рис.14. Розподіл НПП за індексацією наукових публікацій у міжнародних базах даних

Блок 4. Пропозиції та виклики в професійній діяльності НПП

На запитання: «Які труднощі ви зустрічаєте у своїй професійній діяльності?», «Які заходи на Вашу думку необхідно реалізувати на факультеті з метою підвищення якості організації освітнього процесу?» та «Ваші побажання, щодо покращення навчального процесу та наукової діяльності на факультеті, підвищення ефективності викладання, академічної доброчесності та співпраці зі стейкхолдерами» науково-педагогічних працівників факультету економіки та управління дали відповіді, які дозволили сформулювати наступні рекомендації та пропозиції:

1. Модернізація навчального процесу

Впровадження сучасних освітніх технологій, аналізування викладачами власного стилю викладання та оцінювання ефективності інтерактивних методів навчання, а також організація навчальних курсів для викладачів з підготовки презентацій та матеріалів для онлайн-навчання сприятимуть підвищенню якості освітнього процесу та ефективності викладання

2. Оптимізація навчального навантаження

Балансування викладацького навантаження для виділення часу на наукову діяльність та активізація роботи зі студентами, які пропускають заняття без поважних причин, сприятимуть підвищенню якості освітнього процесу та ефективності навчання

3. Розвиток міжнародної співпраці

Сприяння міжнародній мобільності студентів і викладачів, а також розширення участі у міжнародних проєктах, конференціях та стажуваннях сприятиме інтеграції у світовий науково-освітній простір і підвищенню якості підготовки фахівців.

4. Підвищення академічної доброчесності

Посилення контролю за дотриманням академічної доброчесності студентами та викладачами, а також впровадження додаткових заходів для запобігання академічному плагіату сприятимуть підвищенню якості освіти та формуванню культури відповідальності в академічному середовищі.

5. Покращення умов для наукової діяльності

Забезпечення доступу до міжнародних наукових баз даних та заохочення міждисциплінарних досліджень і публікацій у рейтингових журналах сприятимуть підвищенню наукової активності викладачів та інтеграції результатів досліджень у світовий науковий простір.

Висновки

Аналіз відповідей науково-педагогічного персоналу НПП факультету економіки та управління дозволив окреслити ключові проблеми та напрями для вдосконалення освітнього процесу, наукової діяльності та взаємодії зі стейкхолдерами.

1. *Модернізація навчального процесу сприяє підвищенню якості освіти.* Інтеграція сучасних освітніх технологій та методик сприяє покращенню навчального процесу, роблячи його більш інтерактивним та ефективним. Використання цифрових платформ, змішаного навчання та кейс-методів значно підвищує мотивацію студентів і сприяє глибшому засвоєнню матеріалу. Разом із цим, необхідно більше уваги приділити навчанню викладачів методикам підготовки якісних онлайн-матеріалів.

2. *Академічна мобільність викладачів і студентів залишається недостатньо розвиненою.* Попри те, що міжнародна мобільність є важливим інструментом інтеграції у світовий академічний простір, дослідження виявило низку перешкод для участі у міжнародних програмах обміну. Основними бар'єрами є недостатнє поінформованість викладачів і студентів про можливості академічної мобільності.

3. *Взаємодія факультету з роботодавцями залишається недостатньою.* Результати дослідження свідчать про необхідність активнішого залучення роботодавців до формування освітніх програм. Студенти недостатньо обізнані з реальними вимогами ринку праці, а практична підготовка потребує вдосконалення через впровадження дуальної освіти, стажувань та практичних курсів за участі бізнесу.

4. *Публікаційна активність викладачів потребує додаткової підтримки.* Дослідження засвідчило, що викладачі стикаються з труднощами при публікації наукових робіт у міжнародних рейтингових журналах. Основними бар'єрами є недостатнє фінансування, складні вимоги до публікацій та недостатня підтримка у написанні наукових статей. Доступ до міжнародних баз даних також залишається обмеженим, що впливає на якість досліджень.

Рекомендації для наступних досліджень

1. Аналіз ефективності цифрових технологій та інтерактивних методів навчання. Необхідно оцінити, які цифрові інструменти та методики є найбільш ефективними для підвищення залученості студентів та покращення їхніх навчальних результатів. Потрібно дослідити вплив інтерактивних технологій, рівень задоволеності викладачів і студентів цифровими платформами (Moodle, Zoom, Google Classroom тощо).

2. Посилення академічної доброчесності. Академічна доброчесність є критично важливою для якісної освіти, тому необхідно оцінити ефективність існуючих механізмів боротьби з академічним плагіатом. Потрібно дослідити як впливають консультаційні зустрічі з академічної доброчесності на поведінку студентів та які додаткові заходи можуть зменшити рівень порушень академічної етики.

3. Дослідження міжнародної академічної мобільності. Розширення міжнародної співпраці потребує оцінки реальних перешкод та бар'єрів, що заважають викладачам та студентам брати участь у міжнародних програмах. Потрібно дослідити основні перешкоди для участі викладачів та студентів у міжнародних програмах обміну, мотивацію та готовність студентів та викладачів до академічної мобільності.

4. Аналіз співпраці з роботодавцями та адаптація освітніх програм до ринку праці. Необхідно визначити, наскільки навчальні програми відповідають вимогам ринку праці та які компетенції найбільш затребувані серед роботодавців. Потрібно дослідити очікування роботодавців щодо компетенцій випускників.

Очікувані зміни

1. Оптимізація освітнього процесу. Оптимізація навантаження викладачів дасть можливість їм зосередитися не лише на навчальному процесі, а й на проведенні наукових досліджень, що позитивно вплине на якість підготовки студентів. Вдосконалення системи контролю за відвідуваністю та мотиваційних механізмів для студентів сприятиме підвищенню їх академічної дисципліни.
2. Підвищення якості наукової діяльності. Розвиток публікаційної активності сприятиме підвищенню міжнародного визнання факультету. Стимулювання участі у міжнародних конференціях, збільшення кількості публікацій у рейтингових журналах (Scopus, Web of Science) та розширення доступу до наукових баз даних допоможе покращити рівень цитованості досліджень. Забезпечення фінансової та методичної підтримки наукових досліджень дозволить викладачам та студентам брати активнішу участь у наукових проектах.
3. Зміцнення співпраці з роботодавцями. Освітні програми стануть більш адаптованими до потреб ринку праці, що підвищить шанси випускників на успішне працевлаштування. Взаємодія з бізнесом та залучення роботодавців до розробки навчальних планів дозволить студентам отримувати актуальні знання та практичні навички, необхідні для професійної діяльності. Регулярне проведення зустрічей між студентами, викладачами та роботодавцями допоможе краще враховувати вимоги сучасного ринку праці.
4. Покращення міжнародної співпраці та академічної мобільності. Розширення міжнародних партнерств сприятиме інтеграції факультету у світову академічну спільноту. Викладачі та студенти отримають більше можливостей для участі у міжнародних програмах мобільності, стажуваннях та наукових обмінах, що дозволить обмінюватися досвідом та покращувати якість навчання та досліджень.
5. Посилення академічної доброчесності. Запровадження ефективних механізмів контролю за академічною доброчесністю сприятиме підвищенню рівня відповідальності серед студентів та викладачів. Автоматизовані системи перевірки робіт на плагіат, проведення тренінгів з академічної етики та посилення відповідальності за порушення доброчесності сприятимуть покращенню якості освіти. Формування культури академічної відповідальності дозволить підвищити довіру до наукових і навчальних робіт, що позитивно позначиться на загальному рівні освіти та репутації факультету.

Наступне дослідження дозволить сформувати ефективні стратегії розвитку факультету і врахувати їх при розробці Стратегії на наступні роки. Подальше вивчення питань використання інтерактивних методів навчання, академічної мобільності, міжнародної співпраці та академічної доброчесності дозволить удосконалити існуючі стратегії розвитку факультету, дозволить покращити якість освіти, науки та зміцнити позиції факультету у світовому академічному просторі.

*Результати анкетування будуть обговорені на засіданні
Ради стейкхолдерів факультету економіки та управління*